

VÖRÖS KÖNYV MAGYARORSZÁGON

Szakemberek, környezet- és természetvédők, továbbá minden természetet szerető és annak védelméért tenniakaró ember öröme hazánkban is megjelent a Vörös Könyv.

A hatvanas évek elején a Nemzetközi Természetvédelmi Unió (UJCN) kezdte el szorgalmazni különböző országokban a vörös könyvek összeállítását és kiadását. Azóta tehát folyamatosan készültek a nagyobb területekre, országokra, országrészekre vonatkozó vörös könyvek. Szakemberek a hazai vörös könyv összeállítását a nyolcvanas évek elején kezdték el. Ekkor már mintegy 160 ilyen könyv létezett a Földön, amelyeknek száma azóta is gyarapodott.

A hazai vörös könyv a volt Országos Természetvédelmi Hivatal, majd az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal (ma Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium) szakembereinek kezdeményezésére jött létre. A munkálatok során együttműködtek az MTA-val, s bevonták a munkába a múzeumok és egyetemek szakembereit is. 8--10 kiváló szakember írta a szöveget, de nagyszerű munkát végeztek a grafikusok és a térképészek is, akik a kötetet illusztrálták.

A vörös könyvek a már kipusztult állat- és növényfajok nevén kívül azon fajok neveit is tartalmazzák, amelyek ma még élnek, de a kipusztulás veszélye fenyegeti őket.

A magyar vörös könyv mintegy 150 évre visszamenően regisztrálja a kipusztult és eltűnt fajokat. Közülük 5 emlős és 13 madár.

Az ettől előbb kipusztultakról nem lehet pontosan megállapítani, hogy mikor és miért pusztultak ki (pl. az őstulok).

A könyvben 1130 fajt soroltak fel, amelyből 400 állat, 730 pedig növény. Bizonyíthatóan kipusztult vagy eltűnt 93 növény- és állatfaj, a többi "csak" veszélyeztetett.

A veszélyeztetett fajokat három kategóriába sorolták. Közvetlen veszélyben van Magyarországon 150 faj, az aktuálisan veszélyeztetettek száma 375, a távolatilag veszélyeztetettek 514-en vannak.

Sokkal jobb lett volna a Kárpát-medence vörös könyvét összeállítani, mert jobban kirajzolódott volna az életközösségek természetes határa. Ez viszont még jelenleg nehézségekbe ütközik. Remélhetőleg előbb-utóbb elkészül majd egy nagyobb tájegységre kiterjedő vörös könyv is.

A mi szempontunkból azért is hasznos ez a könyv, mert azokat a fajokat sorolja föl, amelyek érdekében mi tudunk tenni valamit, hiszen nálunk veszélyeztetettek. Elképzelhető, hogy megyéenként is készüljenek ilyen könyvek, azok konkrét feladatot adhatnának az ottani természetvédőknek.

Tudnunk kell, hogy idővel változik a védett fajok listája, s a veszélyeztetetteké is. A könyv tehát előbb-utóbb elavulhat. Nyugodtak lehetünk viszont, hogy Magyarországon az ezredfordulóig nem kell új vörös könyvet készíteni. A jelenlegit ki lehet még adni javítva vagy változatlanul is.

Nálunk a legnagyobb fenyegetés az élőlényekre az, hogy az élőhelyeket pusztítjuk, elfoglaljuk, illetve a környezetünket sokféleképpen szennyezzük.

A könyv a laikus természetvédőknek éppen úgy kínál érdekességeket és segítséget, mint a szakembereknek. A természetvédelem különböző ágaiban dolgozó emberek egymás szűkebb szakmáját is jobban megismerhetik belőle.

Remélhetőleg mindazoknak a kezébe eljut, akik közel állnak a természetvédelemhez, és annak érdekében mindenkor készek cselekedni.

A könyv külleme, formája és kiállítása megfelel az elvárásoknak.